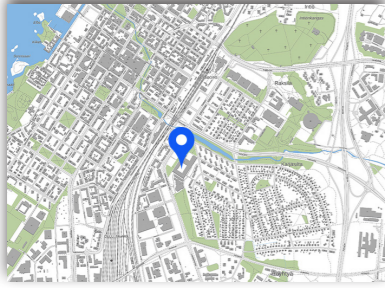
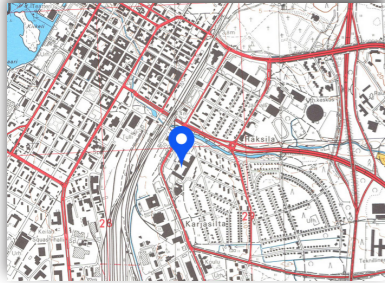

2019

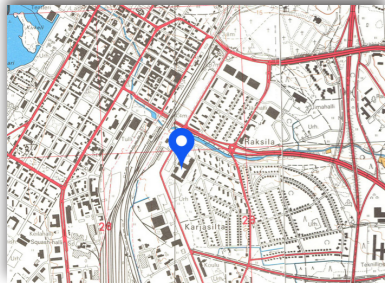
Pohjankartanon ja Madetojan salin alue on säilynyt kaupunkirakenteessa varsin eheänä kokonaisuutena, saaden muotonsa jo 1960-luvulla. Vuoteen 2019 mennessä alueelle on rakennut paljon asuinrakennuksia ja kaupan toiminnot sijaitsevat nyt lähempänä kuin aiemmin.

1989

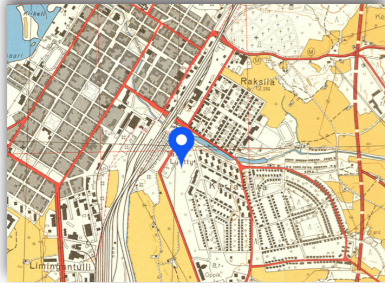
Vuonna 1989 valmistui musiikkikeskuksen kokonaisuus tontille. Pohjankartanon ja Madetojan salin välissä sijaitsee pysäköintiä. Leevi Madetojan kadun varrelle on rakennettu jalankulku- ja pyörätiet.

1981

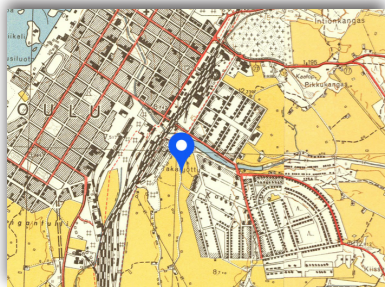
Pohjankartanon koulurakennukset on rakennettu alueelle vuonna 1981. Nykyisen musiikkisalun kohdalla on urheilukenttä. Pysäköintialue koulun edustalla on nykyisessä muodossaan. Tien länsipuolelle on rakennut varastoja.

1965

Taka-Lyötyn alue on vuonna 1965 muuttunut puistomaiseksi reunavyöhykkeeksi, jossa sijaitsee myös pysäköintiä rautatien toimintoja tukien. Uusi tielinja halkaisee Taka-Lyöttyä luoden pohjan alueen jatkokehitykselle.

1953

Madetojan salin ja Pohjankartanon koulun alueella oli vielä vuonna 1953 viljelysmaita kaupunginojaan, rautatiehen ja Karjasillan asuinalue on saavuttanut nykyisen muotonsa jo v. 1953. Alue on nimetty Taka-Lyöttyksi kartoilla.

MAISEMASELVITYS - OULUN MUSIIKKIKESKUKSEN JA POHJANKARTANON YMPÄRISTÖ

Luonnonympäristö

Pohjankartanon ja Madetojan salin alue sijaitsee maisemarakenteeltaan alavalla Kaupunginojan varrella. Oulun keskustaa halkaisevat drumliinimuodostelmat sijoittuvat alueen pohjoispuolelle. Alue on ollut varsin sopivaa viljelykäyttöön. Alueen kasvillisuus on ollut kulttuurivaikutteista jo pidemmän aikaa, sillä historiallisista kartoilta on nähtävissä, että Taka-Lyötyn alue on ollut viljelykäytössä jo n. 1700-luvulta alkaen. Alueella ei ole jäljellä merkittäviä vanhoja lähimetsiä tai luonnonympäristöjä.

Kulttuuriympäristö

Tarkasteltava alue kuuluu Karjasillan kaupunginosaan Höyhtyän suuralueeseen. Nimi Karjasilta viittaa alueen entiseen käyttöön lehmien laidunnaamaana ja se on maastomuodoltaan yhä tasaista entistä peltomaata. Alue oli maanviljelys- ja laiduntamiskäytössä aivan 1950-luvun alkuun saakka. Taka-Lyötyn alue, joka rajautuu Karjasillan, on ollut eriasteisessa viljelykäytössä jopa 1970-luvulle asti. Alueen pitkäaikaisin kulttuurillinen käyttö on ollut toimia viljelysmaana.

Karjasilta on ensimmäisiä keskustan ulkopuolelle kaavoitettuja pientaloalueita. Tarkasteltava alue sijoittuu kokonaisuudessaan Karjasillan jälleenrakennuskauden asuinalueelle, joka on poikkeuksellisen laaja ja yhtenäisenä säilynyt jälleenrakennuskauden asuinalue. Aluetta alettiin rakentamaan vuonna 1940 Oulun ensimmäisen kaupungin arkkitehdin Martti Heikuran (1939–1963) kaavan mukaisesti. Pohjoisessa alue rajautuu kaupunginojaan, joka kuuluu kaupunginojan varren puistovyöhykkeeseen. Avoin puistovyöhyke kuuluu osana vuoden 1824 asemakaavaa, joka laadittiin puukaupungin palon jälkeen parantamaan kaupungin paloturvallisuutta. Sekä Karjasilta että Kaupunginojan varren puistovyöhyke on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009).

Oulun musiikkikeskus on rakennettu kolmessa vaiheessa vuosien 1981-1991 välillä ja Pohjankartano vuonna 1967. Uusimmat rakennukset ovat 2000-luvulla rakennetut Taka-Lyötyn pohjoisosan kerrostalot. Pohjoisessa vajaan kilometrin säteeltä löytyvät rautatie- ja linja-autoasema. Alueen eteläinen osa on 1990-luvun lopulla kehittynyt kauppakeskukseksi. Vuonna 2011 valmistui alueen luoteisosaan naapuriksi jo maamerkiksi muodostunut Cor-Ten-teräksestä rakennettu Ympäristötalo.

Alueella olevissa rakennuksissa (Musiikkikeskus ja Pohjankartano) on merkittävää aktiivista opetuksellista ja kulttuurillista toimintaa. Musiikkikeskuksessa toimivat Oulu Sinfonia ja Oulun konservatorio. Tiloiltaan Oulun musiikkikeskus jakautuu kahteen eri kokonaisuuteen, vuonna 1983 valmistuneeseen Madetojan saliin ja vuonna 1991 valmistuneeseen Tulinbergin saliin. Pohjankartanon monitoimitalossa (v. 1967) toimivat Pohjankartanon koulu, Madetojan musiikkilukio ja Oulu-opisto.

Maisemakuva ja sen kehitys

Taka-Lyötyn ja Pohjankartanon alueen maisemakuva on kehittynyt vuosisatojen saatossa avoimesta viljelymaasta sulkeutuneeksi kaupungin katu ympäristöksi. Maisemakuva on silti varsin vehreä johtuen kadun istutuksista ja alueen merkittävän suurista puistoalueista.

Oulun musiikkikeskus erottautuu kaarevalla ja näyttävällä sisäänkäynnillä edukseen ympäristöstään. Näyttävät palsami- ja riippapoppelit sekä jyrkät koivut rytmittävät Leevi Madetojan kadun puoleista katukuvaa. Näkymät musiikkikeskukseen ovat osin kauniisti siivilöityneet.

Pohjoisessa alue rajautuu Yrjö Kallisen puistoon ja etelässä avoimeen Kollaanpuistoon. Lännen puoleisella Leevi Madetojan kadulla näkymät ovat siivilöityneet osin hienon puustorivistön vuoksi. Luoteessa maamerkkeinä kohoavat Ympäristötalo ja Kalevan toimitalo. Itänpäin mentäessä alkaa jälleenrakennuskauden asuinalue, joista rapatut kerrostalot rajaavat alueen itäpuolen näkymät suljetuksi. Musiikkikeskuksen edustalla oleva parkkialue valtaa ison osan tarkasteltavan alueen alasta.

Maankäytön suositukset

Oulun musiikkikeskuksen etupihaa hallitsee iso parkkipaikka, jota voitaisiin jäsentää selkeällä jaoittelulla ja istutuksilla. Musiikkikeskuksen sisäänkäyntiä voitaisiin korostaa ja rakennuksen edustaa uudistaa kiveyksin ja istutuksin. Alueen olevaa puustoa on syytä säilyttää. Alueen yksilajisia puuryhmiä voitaisiin rikastuttaa lisäistutuksilla. Katunäkymiä ja katu ympäristöä voidaan kehittää katupuiden lisäistutuksilla ja pinnoitteiden parantamisella. Näkymiä voidaan tarpeen mukaan avata puustoa harventamalla.

Pohjankartanon pääsisäänkäynnin ja sisäpihan alueet ovat kaupunkikuvallisesti hyvin jäsenneiltyä ja toimivia.

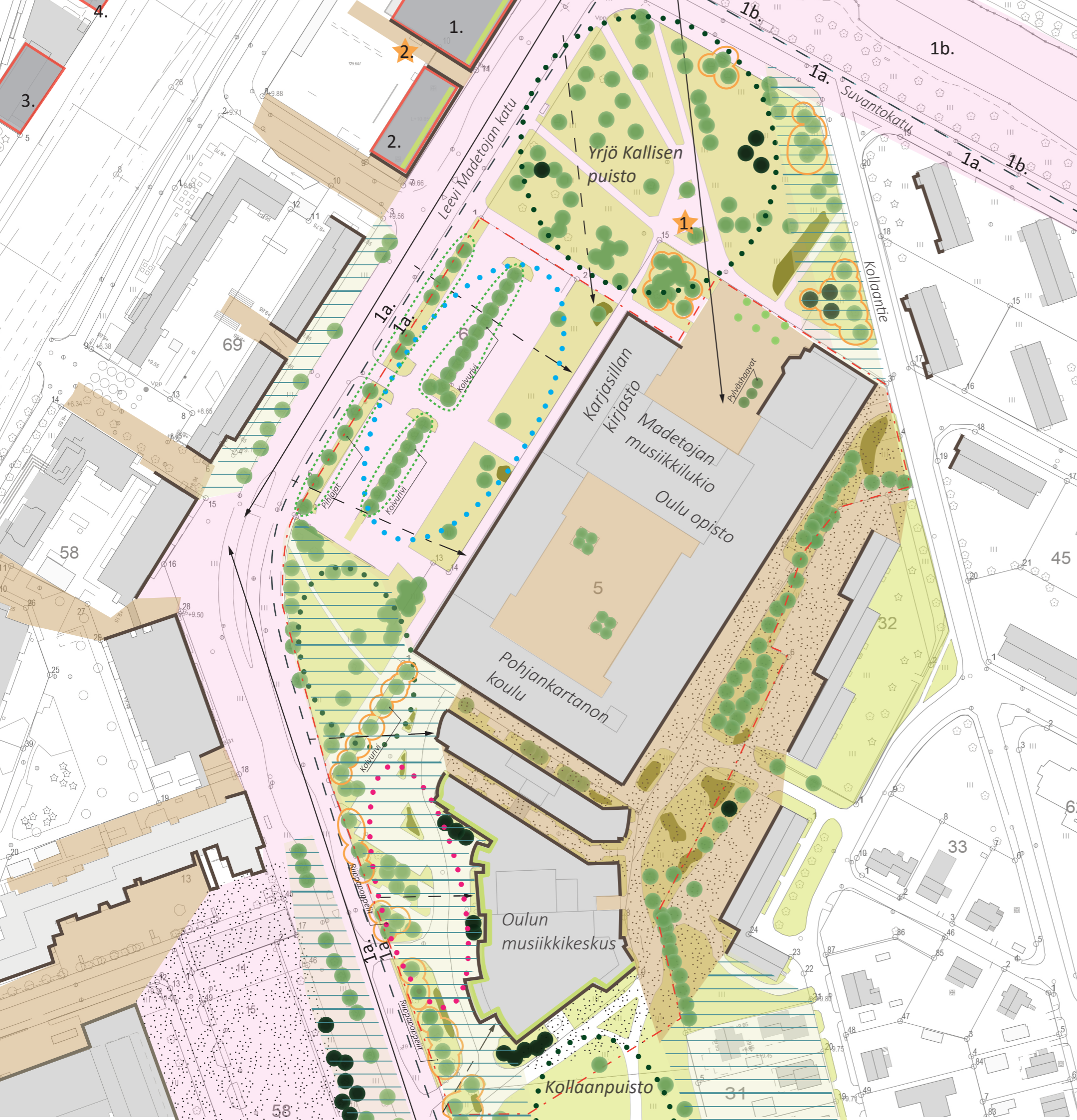
Kuva 1. Ilmakuva pohjoisesta osoittaa, kuinka rakennuskanta jakautuu vanhaan puutalovaltaiseen rintamamiestaloalueeseen ja uuteen kerrostaloalueeseen; Pohjankartanon jäädessä niiden väliin.

Kuva 2. Näkymä Leevi Madetojan kadulta Oulun musiikkikeskukseen. Edustalla näkyy poppelirivi.

Kuva 3. Pohjankartanon edustaa on jo 1980-luvulta asti hallinnut laaja pysäköintialue.

MERKINNÄT

--- Selvitysalue

NYKYINEN KASVILLISUUS

- Havupuu
- Lehtipuu
- Viheralueet/ pensaat

ARVOKOhteet

- Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (Museovirasto, RKY 2009)
- 1a. Karjasillan jälleenrakennuskauden asuinalue
- 1b. Kaupunginojan varren puistovyöhyke

MAISEMATILAT

- ▭ Maisematilan reuna
- ⋯ Kaupunkikuvallisesti hajanainen
- Avoin maisematila
- ▬ Puoliavoin maisematila
- Suljettu maisematila
- ▬ Merkittävä julkisivu

MAISEMALLISESTI ARVOKKAAT KOhteet JA ALUEET

- Maisemapuuryhmä
- Kaupunkikuvallisesti merkittävää puustoa
- ★ Taideteos
- 1. Ulkoveistos: Kevätmyrskyä, Tauno Seppänen 1971.
- 2. Sananvapauden suojeilija, Tapio Junno, 1983.

MAAMERKIT

- 1. Maamerkki
- 1. Ympäristötalo, v.2011
- 2. Kaleva talo, v.2017
- 3. Kerrostalo 12krs., Asunto Oy Oulun Resiina, v.2015
- 4. Kerrostalo 12krs., Asunto Oy Oulun Pillipiipari, v.2015

NÄKYMÄT

- ← Avoin näkymä
- Siivilöity näkymä

MAANKÄYTÖN SUOSITUKSET

- Puistomaisena kehitettävä alue (monipuolinen kasvillisuus)
- Liikenne-/ pysäköintialueeksi sopiva alue (jäsentelyä puustutuksiin)
- Edustuspiha (laadukkaiden materiaalien käyttö)

Liite 1. Maisemakuva-analyysi	1: 1500
Kalle Kemppainen Minna Pulkkinen Ramboll Finland Oy	Liikelaitos Oulun tilakeskus
RAMBOLL	OULU Tilakeskus
pvm 26.2.2020	